

Advokátní kancelář Klára Samková s. r. o.

zapsaná u Městského soudu v Praze, odd. C, vložka 137918, IČ: 283 86 671

Mgr. Martina R. BLAHOŠOVÁ
Mgr. Lucie DIASOVÁ VEJVODOVÁ
Mgr. Petra GERLICOVÁ
Mgr. Petra HRUBÁ
Mgr. Petra KOŽNEROVÁ
Mgr. Eva FOLTÝNOVÁ
JUDr. Michala MAŠÍNOVÁ
JUDr. Klára A. SAMKOVÁ, Ph.D.

Španělská 742/6, 120 00 Praha 2
tel.: 224 239 390, 224 238 996
fax: 224 210 309
e-mail: lawyers@lawyers.cz
jmeno.prijmeni@lawyers.cz
Web: www.lawyers.cz

Sir Nicolas BRATZA
President of the European Court of Human Rights
European Court of Human Rights
Council of Europe
67075 Strasbourg Cedex
France

v Praze, dne 10. srpna 2012

**věc: dotýkající se stížnosti č. 38817/04 ve věci Vomočil proti Česká republika
a dále dotýkající se stížnosti č. 22548/05 – Axasmit a další proti Česká republika,
a další dle příloženého seznamu, celkem 4.943 stěžovatelů.**

Vysoce vážený pane prezidente,

dovoluji si Vám napsat po velkém váhání a se značnými osobními rozpaky ohledně záležitosti, která se týká výše uvedených stížností.

Jsou to stížnosti majitelů činžovních domů, kteří si k Vámi vedenému soudu podali stížnosti na protiprávnost regulace nájemného bytů v České republice. Počet čísel jednacích těchto stížností naprosto nezohledňuje počet stěžovatelů, které zastupují a kterých je téměř pět tisíc, nezohledňuje ani počet vlastníků těchto nemovitostí v ČR, kterých je odhadem asi 50.000. Kromě stížností zde specifikovaných existuje ještě několik stovek dalších stížností, kde se stěžovatelé obrátili na Váš soud ze stejného důvodu jako moji klienti, avšak se kterými nejsem v osobním spojení, a jejichž stížnosti proto nemohu jmenovitě označit.

Je zřejmé, že se jedná o záležitost, která má mimořádný dopad na velmi širokou skupinu osob, jejichž právo, garantované čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1, bylo dle našeho názoru porušeno. O tom, zda právo stěžovatelů bylo či nebylo pošlapáno, svědčí názor, který

Ústavní soud České republiky vyslovil ve svých již v nejméně 55 nálezech. Zde Ústavní soud konstatoval, že způsob, kterým bylo a z valné části ještě i nyní je regulována nejen možná výše nájemného, ale i způsob uzavírání nájemních smluv, je v rozporu s Ústavou České republiky a s Úmluvou o lidských právech a svobodách.

Přes tento počet nálezů Ústavního soudu ČR přistupuje Česká republika k nápravě jen velmi liknavě a k podstatnějším změnám v legislativě, které ovšem naprosto neodčiňovaly protiprávní stav z minulosti, došlo pouze pod hrozbou právě výše zmíněných stížností k Evropskému soudu pro lidská práva.

V současné době se pojednávání stížností před Vámi vedeným Evropským soudem pro lidská práva nachází ve stavu, který nelze než nazvat zcela neutěšeným. Jako dva „pilotní projekty“ byly vybrány dva případy, a to případ mnou zastupovaného stěžovatele Jana Vomočila (č. stížnosti 38817/04) a stížnost společnosti ART 38 a.s., která je zastupována advokátkou JUDr. Julií Šindelářovou a která je vedena po číslem 1458/07.

Pokud bych měla shrnout dnešní situaci, pokusím se ji nastínit takto:

Pan Vomočil podal svoji stížnost v roce 2004, avšak tato začala být projednávána až po podání hromadných stížností mých ostatních klientů v květnu roku 2005. ESLP rozhodnul v říjnu 2006, že tyto následné stížnosti budou odloženy Evropským soudem stranou až do doby, než bude rozhodnuto o výše specifikovaných dvou pilotních případech. Dále jsem pokračovala v komunikaci ohledně této tak zvané pilotní stížnosti.

Dne 31. 12. 2007 poslala své stanovisko k ESLP vláda ČR, a které reagovaly právní zástupkyně „pilotních případů“ dne 30. 4. 2008 ve svém společném vyjádření.

Dne 29. 6. 2009 uložil Soud stěžovatelům odpovědět na dodatečné otázky soudu, což bylo ze strany „pilotních“ stěžovatelů splněno dne 29. 9. 2009.

Až rok poté, dne 15. 7. 2010 se Soud znovu obrátil na stěžovatele a žádal zodpovězení dalších otázek.

Dne 29. 9. 2010 zaslaly právní zástupkyně obou „pilotních“ stěžovatelů požadované odpovědi.

Od té doby, tedy po dobu prakticky dvou let, Soud mlčí. Respektive, abychom byli přesní, Soud mlčí k oběma případům, které sám nazval „pilotní“ a k dalším více než 5000 případů, z nichž mnohé byly podány k soudu v roce 2005 nebo i dříve.

Již v uplynulých dvou letech sledovali všichni stěžovatelé s velkým napětím, jak se Soud se stížností vypořádá, neboť bylo zřejmé, že pro vládu České republiky je otázka regulace nájemného otázka velice citlivou nejen z hlediska práva jako takového, ale zejména z hlediska rozsahu porušování právních zásad vůči desítkám tisíc osob. Skutečné rozpaky proto vzbudilo, vážený pane prezidente, když Váš předchůdce, soudce a prezident soudu pan Jean-Paul Costa, navštívil v roce 2009 Českou republiku a obdržel zde titul Doktora práv Honoris Causa na brněnské Masarykově univerzitě. Ještě větší rozpaky vzbudil fakt, že pan prezident Costa se setkal s řadou reprezentantů státní moci, včetně tehdejšího premiéra ČR, pana Jana Fischera.

Řada mých klientů interpretovala návštěvu pana Costy, jako přímé nadržování Evropského soudu členskému státu Rady Evropy, totiž České republice, na úkor stěžovatelů. Mým klientům nemohlo uniknout, že se tato návštěva navíc uskutečnila na pozvání předsedy Ústavního soudu, JUDr. Pavla Rychetského, který je bývalý politik a který coby ministr spravedlnosti sám veřejně prohlásil, a to to doslova, že stěžovatelé – majitelé domů s byty s regulovaným nájemným – jsou doslova blázni, když se obracejí do Štrasburku a doufají, že by mohli něco vyhrát.

Tento názor, vyplývající především z osobní zkušenosti mých klientů i široké veřejnosti s nevymahatelností práva před obecnými soudy České republiky, stejně jako s enormní mírou korupce a nekompetence ze strany politických reprezentantů země, jsem opakovaně kritizovala. Prohlašovala jsem, že naprosto nelze aplikovat tyto zrůdné standardy, žel bohu hojně kvetoucí ve stokách českého politického života, na jednání Evropského soudu pro lidská práva.

Je mým osobním životním zklamáním a nezhojitelnou ranou, že nyní jsem okolnostmi nucena pochybovat o svém původním přesvědčení a musím dávat za pravdu těm, kteří v duchu tradic evropské křesťanské kultury odkazují na Evangelium podle Matouše, kapitolu 7,16 – 20, v dobře známém znění, že každý strom se pozná podle ovoce, které plodí. Hrozny se nesklízí z trní a fíky z bodláčí. Stejně tak ovšem se zřejmě nesklízí spravedlnost ze Stromu Evropského soudu pro lidská práva, neboť se u něj spravedlnosti nelze dočkat.

Nemůžeme zapomenout, vážený pane prezidente, že Váš soud byl založen proto, aby poskytl útočiště a zaštil slabé a utiskované, aby je chránil proti zvlí jejich vlastního státu. Avšak nyní, jestliže Evropský soud pro lidská práva odpírá spravedlnost mému klientovi panu Vomočilovi a mým dalším 5.000 klientům, nemohu dojít k jinému názoru, než že se Soud zpronevěřil svému poslání a místo toho, aby se stal místem ctnosti, i on podlehl politikaření a dohodnutým akcím se členskými státy Rady Evropy, vůči kterým měl jejich obyvatele chránit.

Jsem si vědoma toho, že proti Vašemu soudu vznáším velmi příkré obvinění, avšak pro jednání Soudu na straně jedné a nejednání Soudu na straně druhé nemám ani já ani moji klienti jiné vysvětlení.

Jak jsem již uvedla výše, Váš Soud, pane prezidente, již dva roky v případě mého klienta a těch, o jejichž právech má být rozhodnuto na základě jeho případu, mlčí. Zároveň však Soud upřednostňuje jiné případy z České republiky, a to nejen v jiném meritě, ale dokonce i v meritě stejném.

Nemůžeme přehlédnout, že za uplynulé dva roky se ESLP zabýval a vydal řadu rozhodnutí, přičemž v řadě případů se jednalo o stížnosti, které byly podány i o řadu let později, než byla podána stížnost pana Vomočila, ba i stížnosti řady dalších stěžovatelů.

Především však nemůžeme přehlédnout skutečnost, že v naprosto stejném případě se Soud rozhodnul jednat o stížnostech, kterým nebyl přiznán statut pilotních případů, a navíc byly podány nepoměrně později, než je stížnost mého klienta. Jedná se o tyto stížnosti:

R&L, s.r.o. – č. 37926/05

Josef Čapský – č. 25784/09

Miroslava Jeschkeová – č. 36002/09

František Šumbera – č. 36687/09
František Šumbera – č. 44410/09
Michal Heldenburg a Olga Heldenburg č. 65546/09

Všechny tyto stížnosti byly podány signifikantně později než stížnost pana Vomočila, kromě jedné pak byly podány již v době, kdy Soud přestal s mým klientem komunikovat.

Tento postup je vnímán všemi mými klienty jako procesní obstrukce Soudu, která má za úkol odvrátit kvalifikovanou obhajobu mého klienta, který je argumentačně podporován Občanským sdružením majitelů domů (OSMD), který je sám jedním ze stěžovatelů.

V podstatě všechny otázky, které byly Vládou ČR položeny těmto novým stěžovatelům, byly kvalifikovaně odpovězeny – a tvrzení Vlády tak byla kvalifikovaně vyvrácena – při dřívějším projednávání stížnosti pana Vomočila. Nyní mají jednotlivé osoby, které nesou nepřiměřené břímě rozhodování o věci, která se dotýká padesáti tisíců osob ve stejném právním postavení, se hájit v téže věci znovu a samy.

Při snaze – bohužel marné – najít logický důvod pro tento postup Soudu, jsme s mými klienty zvažovali též možnost, zda věc není ovlivněna tím, že jak z věci p. Vomočila, tak v nově projednávaných případech je z věci vyloučen řádný soudce ESLP pro Českou republiku, JUDr. Jungwirth. Bohužel nemůžeme toto ovlivnění vzniklou situací vyloučit.

Jelikož postavení stěžovatelů – a to dle našeho názoru nejen stěžovatele p. Vomočila a dalších, kteří podali stížnost připravenou občanským sdružením majitelů domů, ale i nových stěžovatelů, uvedených výše – je soustavně Soudem zhoršováno, musíme brát v potaz, že ad hoc jmenovaný soudce JUDr. Kühn byl fakticky jmenován do této funkce jednou ze stran sporu, totiž Českou republikou, a nepožívá proto postavení soudce, nezávislého na své zemi.

Ani toto uspořádání věci však nemůže osvětlit a v našich očích ospravedlnit počínání Soudu vůči stěžovateli Janu Vomočilovi a dalším tisícům stěžovatelů, kteří se na Soud obrátili ve stejné věci. O tom, že přednostní projednávání nových stížností jde právě k tíži mých klientů, svědčí i stanovisko Vlády ČR k těmto novým stížnostem. Ačkoliv je to absurdní, Vláda ČR se v těchto nově projednávaných stížnostech vyjadřuje i ke všem stížnostem předešlým, zejména k těm, které zastupuji já, a na prvním místě ke stížnosti pana Vomočila. O tomto svém jednání však ostatní stěžovatele naprosto neinformuje a o tomto vrcholně neetickém jednání Vlády ČR jsem se dozvěděla pouze na základě stavovské kolegiality s ostatními právními zástupci těchto nových stěžovatelů.

Mnou zastupovaní stěžovatelé včetně pilotního případu pana Vomočila se tak dostávají do situace, kdy o jejich věci je fakticky rozhodováno v JINÉM případě, ve kterém nemají ani postavení vedlejšího účastníka.

Abych konkrétně prokázala tento odporný postup Vlády ČR, z jehož podpory Soud bohužel nemohu vyvinut, poukazuji zejména na odstavce 104, 105 a 106 stanoviska Vlády ČR k novým stížnostem ze dne 29. června 2012. Zde se vláda přímo odkazuje na stanovisko, které zaujala k mnou zastupovaným stížnostem.

Účel tohoto postupu pak samotná Vláda bezostyšně odkrývá v čl. 107, kde uvádí:

„Jak již bylo uvedeno, vláda je v každém případě přesvědčena, že i kdyby bylo možno mít za to, že zde po určitou dobu existoval systémový nedostatek českého práva nebo praxe v tom směru, jak tvrdí stěžovatelé, byl tento nedostatek již odstraněn.“

Vláda zcela opomíjí dva zásadní fakta:

Prvním z nich je skutečnost, že pokud došlo k odstranění těchto nedostatků (což doposud dle našeho tvrzení ještě nedošlo), stalo se tak pouze na základě právního nátlaku, který představoval masivní podávání stížností na regulaci nájemného k Vašemu soudu, a to právě těch stížností, které jsou nyní Vaším soudem zcela opomíjeny.

Druhým faktem je skutečnost, že údajnou nápravou, ke které mělo dle nepravdivého tvrzení vlády dojít v současné době, mají být zahojeny všechny předchozí křivdy, protiprávní jednání a porušení Úmluvy. Přitom k jistým posunům, totiž k ústupkům vlády ve věci regulace nájemného, došlo až přijetím zákona č. 107/2006 Sb. (o regulaci nájemného), jehož účinnost nastala k 1. lednu 2007.

Je tedy zřejmé, že neprojednávání stížnosti mého klienta pana Jana Vomočila a dalších stěžovatelů, z nichž první stížností byla stížnost ve věci Axamit a spol. proti České republice, je ve výsostném zájmu vlády, neboť se tak významně posiluje postavení Vlády.

Tuto skutečnost takto velmi dobře vnímá i Vláda samotná, což vyplývá z jejího „Celkového závěru“, kde v čl. 108 uvádí:

*„ Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem Vláda České republikynavrhuje Soudu, aby všechny stížnosti vyškrtl ze seznamu projednávaných případů. **Stejně by měl Soud postupovat i v případě před ním ležících stížností, týkajících se téhož problému.**“*

Je tedy zřejmé, že Vláda dává v této posledně projednávané stížnosti stanovisko i ke stížnostem, kde stěžovatele zastupuji já, jakož i k dalším stížnostem, o nichž nemám celkový přehled, avšak je mi známo, že jich je dalších několik set.

Kdyby se postupu, který jsem výše popsala, jakož i procesního znevýhodňování jedné ze stran dopustily vnitrostátní soudy některého ze členských států Rady Evropy, není pochyb o tom, že Soud by na základě své vlastní judikatury takové jednání soudů členského státu shledal porušujícím čl. 6 odst. 1, tedy práva na spravedlivý proces, a pravděpodobně by se s ohledem na účelovost takového jednání Vysoké smluvní strany přiklonil i ke stanovisku strany procesně postižené. Zde však Evropský soud pro lidská práva těží z toho, že Rada Evropy sama není Vysokou smluvní stranou Úmluvy o lidských právech a svobodách a tudíž Soud sám může porušovat právní principy, které po smluvních stranách sám vyžaduje.

Tuto tristní situaci, ve které se Evropský soud pro lidská práva dle – nejen mého – názoru nachází, nemohu nezasadit do celkového politicko-právního kontextu sjednocující se Evropy. Jestliže došlo k masivnímu rozšíření Evropské Unie a k na to rozšíření navazujícímu zásadnímu rozšíření kompetencí Soudního dvora Evropské Unie, a to i v oblasti lidských práv, shledávám jednání Evropského soudu pro lidská práva zcela pochopitelným. Projednáním stížnosti mých klientů by se totiž Evropský soud pro lidská práva dostal do zásadního konfliktu s jedním z členských států, přičemž je možné, že právní potvrzení stanoviska stěžovatelů Soudem by mělo za následek i posílení postavení stěžovatelů – a tím oslabení pozice států – i v jiných zemích, a to minimálně ze Slovenska. Je totiž nutno mít na

paměti, že s ohledem na dlouhou dobu společného státu vychází Slovenská republika ze stejného legislativního rámce, který napadají české stížnosti. V řadě aspektů je pak obdobná situace i v některých jiných zemích, zejména v Rakousku a Slovinsku. Očekávatelným výsledkem takového rozhodnutí Soudu by bylo snížení ochoty členských států Rady Evropy podvolit se jurisdikci Evropského soudu pro lidská práva...

Vážený pane prezidente,

již na začátku jsem uvedla, že vývoj projednávání stížnosti mých klientů a vývoj jednání Soudu je mým životním zklamáním. Po argumentech, které jsem Vám předestřela, doufám pochopíte moje pocity, kdy cítím, že Evropa, její právní principy a základy její kulturní existence jsou tímto jednáním Soudu přímo ohroženy. Moje hoře je proto nekonečné.

Dnešní situace, pane prezidente, se neobjevila ze dne na den. Již v minulosti jsem se obracela na Soud s připomínkami k nejasným a pochybným praktikám, které se mohly zdát být marginálního charakteru, avšak které byly předzvěstí dnešního stavu. Příkladmo jsem se obrátila se svými připomínkami dopisem ze dne 14. listopadu 2007 na paní Claudii Westerdiek a dopisem ze dne 31. 12. 2007 přímo na prezidenta soudu, pana Jeana Paula Costu. Ani v jednom případě jsem neobdržela od Soudu žádnou, byť jen formální odpověď.

Z tohoto důvodu ani nyní neočekávám, že bych od Vás obdržela byť jen potvrzení o přijetí svého dopisu, tím méně očekávám jakoukoliv nápravu ve věci samé. Tento dopis však nebyl z mojí strany jen pokusem o nápravu v jednom konkrétním případě, respektive ve stížnostech, týkajících se jediného předmětu. Formulace tohoto dopisu byla pro mne příležitostí k zamyšlení se nad podstatou Soudu a jeho současným postavením.

Vidím, že není jiná možnost, než bezmocně sledovat, jak i tato instituce, jejíž vznik podnítil Váš mimořádný krajan Winston Churchill, ztrácí ospravedlnění své existence. Soumrak Bohů se sklonil i nad Štrasburkem a my, kteří jsme k němu vzhlíželi jako ke stánku spravedlnosti, zahalujeme své tváře rouchem smutku.

Bůh buď milostiv našim duším,

v dokonalé úctě,

JUDr. Klára Alžběta Samková, Ph.D.
advokátka